

JAK OBSTOJÍ CÍRKEV

Am 7,1-9 /Zj 3,1-5.14-19/

Toto mi ukázal Panovník Hospodin: Hle, připravuje kobylky, když začíná růst otava. Po královské senoseči, sotvaže otava vzešla, stalo se, že docela sežraly byliny země. I řekl jsem: „Panovníku Hospodine, odpusť prosím! Jak Jákob obstojí? Je tak nepatrný!“ Hospodin byl nad tím jat lítostí: „Nestane se to,“ řekl Hospodin. Toto mi ukázal Panovník Hospodin: Hle, Panovník Hospodin volá, že povede spor ohněm. Ten pozřel obrovskou propastnou tůň a šíří už i Jákobův podíl. I řekl jsem: „Panovníku Hospodine, ustaň prosím! Jak Jákob obstojí? Je tak nepatrný!“ Hospodin byl nad tím jat lítostí: „Nestane se ani toto,“ řekl Panovník Hospodin.

Toto mi ukázal: Hle, Panovník Hospodin stojí na hradbách s olovnicí, s olovnicí v ruce. I řekl mi Hospodin: „Amosi, co vidíš?“ Odpověděl jsem: „Olovnici.“ A Panovník řekl: „Hle spustím olovnici doprostřed Izraele, svého lidu. Už mu nebudu dál promíjet. Posvátná návrší Izákova budou zpusťována, Izraelcovy svatyně budou obráceny v trosky, proti domu Jarobeámovu se postavím mečem.“

Slyšíme tu proroctví, které Amos pronesl v královské svatyni v Betel. Tam se právě konaly velké náboženské slavnosti, ale Amos tam přišel ohlašovat Boží soud. Co byly platné všechny ty slavnosti a oběti, když tam chyběla upřímná oddanost samému Hospodinu a poslušnost jeho vůle?! Hospodina sice vzývali, ale na té skutečné, každodenní rovině svého života se mu odcizili.

Byl právě čas, v němž se měla sklízet otava. Lid byl na té sklizni závislý, protože seno z první sklizně odevzdávali do královských stájí a pro sebe pak používali otavu. Jenže se v té době přiblížilo mračno kobylek, které ohrozilo celou sklizeň. To pak nezůstane na poli a na stromech vůbec nic a lidem i zvířatům hrozí hlad.

Amos v té katastrofě viděl znamení Božího soudu, který dolehne na celou zem a přimlouvá se za lid: Panovníku Hospodine, odpusť, netrestej tento lid. „Jak obstojí? Je tak nepatrný!“ – „Kdo zůstane Jákobovi? Vždyť je ho maličko!“ – A Hospodin se smíloval.

A pak přišlo veliké sucho. Všechno bylo jakoby ohněm spáleno a ztrácela se i spodní voda. Slyšeli jsme o spálené propasti: „Oheň pozřel obrovskou propastnou tůň.“ Tehdy si představovali, že pravěká propast byla při stvoření světa přeměněna ve zdroje spodní vláhy, ze kterých se napájely prameny. Teď však byly v době velikého sucha spáleny i ty hlubinné zdroje a především ten díl, který patřil Božímu lidu.

Opět je to obraz Božího soudu a znovu se Amos přimlouvá: „Panovníku Hospodine, přestaň, zastav svůj soud. Kdo zůstane Jákobovi? Vždyť už je ho tak maličko, je tak nepatrný!“ – A Bůh se opět smíloval a lid nezahynul.

A pak přišlo třetí varování: Prorok vidí olovnici, která je přiložena k hradbám a odhaluje každou nerovnost. Stejně Bůh odhalí a potrestá všechno křivé, nespravedlivé a nemilosrdné v životě lidu a nepomohou pak žádné nábožné obřady.

Zde už byla proročká zvěst trvdá a neoblomná: „Posvátná návrší budou zpusťována a svatyně budou obráceny v trosky a na lid dopadne meč.“

Amos tu myslel na to, co už hrozilo a pak se skutečně stalo: Za přírodními katastrofami přišli asyrští dobyvatelé a zničili nejen přírodu, ale i lid. Mnozí pak padli a jiní byli odvezeni do otroctví a z celého lidu jich zbylo jen maličko. Teď už byla ta Amosova otázka nanejvýš aktuální: Kdo tu zůstane? Jak přežije tento lid? Vždyť je tak nepatrný, je ho tak maličko!

Od Amosova proroctví uplynulo už téměř tři tisíce let, ale stejnou otázku si klademe i my, když vidíme, kolik lidí se ztratilo z církve a z bohoslužebných shromáždění. Počet křesťanů v naší zemi od poslední války neustále klesá a také naše církve se několikanásobně zmenšila. Tu se nám chce zvolat spolu s Amosem: „Kdo v té církvi zůstane? Shromáždí se nás tak maličko! Jak to bude ve sborech vypadat za dvacet nebo padesát let? Mnozí se tak ptají a je jim nad tím úzko.“

My však nechceme jen rozmnožovat pocit úzkosti. Ten ničemu nepomůže. Nemá cenu se rozčilovat ani pronášet ponuré hrozby. Držme se teď raději Božího slova a zamysleme se nad tou Amosovou otázkou: „Kdo zůstane?“ Kdo vytrvá a v čem spočívá budoucnost církve? Kudy vede cesta kupředu?

Tu především vidíme, že Boží soud musel přijít za časů Amosových a musel přijít i v naší době. Tam, kde se víra stala jen něčím formálním bez vnitřní živosti a síly, a kde přestala určovat život a vztahy lidí, tam ona nutně pod náporom vnějších okolností slábne a docela se ztrácí.

Přesto však chtěl mít Amos pro Boží lid naději a chceme ji mít i my. Vždyť si to ani představit nechceme, že by tu nebyly žádné sbory a kostely zpustly a nekonaly se žádné bohoslužby! Jenže - co my nakonec dokážeme?! Okolnosti bývají silnější než naše přání a my nemáme budoucnost ve svých rukou!

Jednu věc však přece jen můžeme udělat: Můžeme tak jako Amos volat k Bohu, aby se nad tou zemdlenou církví smiloval. Aby nás neopouštěl a neodsuzoval k zániku. A to by přece nemělo být marné, protože Bůh se smilovává nad těmi, kteří zpytují své cesty a usilují o nápravu. A těm on ukazuje, co patří minulosti a co se musí změnit a v čem je cesta k nové budoucnosti.

V závěru přečteného oddílu jsme slyšeli, jak se Amos obrátil proti posvátným návrším a svatyním: „Posvátná návrší budou zničena, Izraelcovy svatyně budou obráceny v trosky.“ To se týká i chrámu, k němuž měl lid velikou úctu. Boží slovo však varuje: „Nespolehejte se na chrám ani na posvátná návrší ani na oběti a slavnosti!“ Především je důležité, zdali vás spojuje Boží spravedlnost a milosrdenství. Žádný chrám a žádné obřady nejsou samy o sobě zárukou budoucnosti pro sbor ani pro církev. Záleží na společenství věřících, které se shromažďuje v duchu a v pravdě. Společenství, v němž nikdo není dokonalý a bezchybný, ale všichni se navzájem přijímají a společně se povzbuzují ve víře, v naději a v dobré snaze. To je ten duchovní, živý chrám.

Ale kdo teď do tohoto společenství přijde? V minulých dobách přicházeli všichni, protože to pokládali za samozřejmost a povinnost, kterou převzali od minulých generací. Dnes už je to jiné: Autorita nejstarší generace, kněžstva i tradic ztratila svou působivost. Do církve nelze lidi přivádět příkazy, hrozbami nebo jakýmkoli tlakem. Ale zůstanou pak ještě takoví, kteří budou přicházet a hlásit se k církvi? Kdo sem ještě přijde?

Tu je nám především jasné: Takové zástupy, které kdysi přicházely s jakousi samozřejmostí a s pocitem povinnosti – ty už neprijdou. V masové, bezmyšlenkovité setrvačnosti budoucnost církve nespočívá. Zde vytrvají ti, kteří jsou a budou osloveni samým Bohem, takže bez vnějšího tlaku sami v sobě pocítí závaznost a potřebu i vzácnost toho, co hlásá Boží slovo. Kdekdo se dnes právem brání, když je k něčemu přinucován pod vnějším tlakem. Jedinou schůdnou cestou je dobrovolnost a upřímná oddanost, v níž si řekneme: „To, co Bůh mluví a působí, to je pro nás to nejlepší a nejpotřebnější, co jinde nenajdeme.“

A co to vlastně bude? Co způsobí Bůh při těch lidech, kteří přijdou a budou se s radostí podílet na životě církve? Bude to stát za tu oddanost? – Určitě bude! Vždyť tu jde o tu nejzávažnější potřebu lidského života! Jde tu o smysl našeho života, aby nebyl promarněn a zmařen, ale měl svou nenahraditelnou cenu a byl něčím radostným a dobrým. Jde o základní, bytostnou důvěru, bez níž bychom byli vydáni na pospas úzkostem, krizím a náporům zla, které by rozvracely náš vnitřní, niterný život. Jde tu o pomoc, záchranu, vysvobození života tam, kde jsou naše lidské možnosti v koncích, a kde se ztrácí veškerá síla a naděje. Písmo té záchraně říká „spasení“. Je to pokoj, který převyšuje naši mysl, naděje, která nezklame, láska, která vytrvá. To všechno přichází v Pánu Ježíši Kristu a přináší nám vnitřní svobodu a vyrovnanost do našich dnů a vztahů.

Ten, kdo toto zakusí, ten nedovolí, aby jeho víra byla vlivy světa strávena, jako když kobylky sežraly za Amose otavu; a nedovolí, aby zdroj jeho pokoje a naděje zprahnul, jako když v horkém létě vyschnou hluboké prameny a zdroje spodní vody.

Zde je tedy odpověď na Amosovu otázku, která tu dnes zazněla: Kdo zůstane v církvi, která se o tolik zmenšila? Kdo zůstane, když mnozí jednají svévolně, takže „jejich skutkům mnoho chybí před Bohem“? Kdo setrvá ve víře, když je tolik chladné lhotejnosti, v níž mnozí odešli a ještě odejdou?

Nedá se říci, že nezůstane nikdo. Zůstanou ti, kdo odloží svou pýchu a zatvrzelost a přiznají si, že naléhavě potřebují Boží smilování a spasení v Ježíši Kristu. Zůstanou ti, pro něž víra nebude povinností, ale radostí, nadějí a silou. Těm z Boží milosti vzejde nová, jasná budoucnost pro církev i pro svět a k té budoucnosti jsme pozváni i my už teď. Tím se navzájem potěšujeme a vyznáváme samému Bohu:

Pane a Spasiteli náš, zde jsme – jen malá částička tvé církve. Nejsou nás zástupy a vůbec nejsme povzneseni nad všechny slabosti a nedostatky. A jako se kdysi Amos ptal, kdo zůstane Božím lidu, tak se i my dnes ptáme: Kdo zůstane, kdo vytrvá? Kdo tu bude hledat tvou spravedlnost, pravdu a lásku? Kdo bude vzhlížet v důvěře k tobě a ptát se po tvé svaté vůli? Nedej nám zahynout duchovní smrtí. Obnov nás svým Duchem a rozhojní v nás radostnou víru a smělou naději. Ty sám buď naší silou a obdař nás svým pokojem; probud' nás k životu v důvěře a lásce. Amen.

